

nasljedstvo. Ta prava su rezultat obrazovanja i samo ih onaj može posjedovati ko ih je zaradio i zaslužio."

"Da li ih Jevrej može stvarno prisvojiti? Dok je on Jevrej, mora ograničena suština koja ga čini Jevrejem pobijediti ljudsku suštinu koja ga kao čovjeka treba da povezuje s drugim ljudima i odvaja ga od ne-Jevreja. Ovim izdvajanjem on objašnjava da je posebna suština koja ga čini Jevrejem njegova istinska najvažnija suština, prema kojom suština čovjeka mora da odstupa."

"Na isti način kršćanin kao kršćanin ne može dati nikakva ljudska prava." (str. 19, 20)

Prema Baueru, čovjek mora žrtvovati "privilegij vjerovanja" da bi mogao dobiti opća ljudska prava. Promatrajmo jedan trenutak takozvanih ljudskih prava, i to ljudska prava u njihovom autentičnom obliku, u obliku koji imaju kod svojih pronalazača, Sjevernih Amerikanaca i Francuza. Ta ljudska prava su djelimično politička prava, prava koja se ostvaruju samo u zajednici sa drugima. Sudjelovanje u zajednici, i to u političkoj zajednici, u državi, čini njihov sadržaj. Ta prava spadaju u kategoriju političke slobode, u kategoriju građanskih prava, koja, kako smo vidjeli, nipošto ne predstavljaju neprotivječno i pozitivno prevladavanje religije, pa prema tome ni jevrejstva. Ostaje nam da razmotrimo drugi dio čovjekovih prava, *droits de l'homme*[J], ukoliko se razlikuju od *droits du citoyen*[K].

U nizu tih prava nalazi se sloboda svijesti, prava vršenja bilo kojeg kulta. Privilegij vjere izričito se priznaje bilo kao čovjekovo pravo, bilo kao posljedica jednog čovjekovog prava, slobode.

U odjeljku I Ustava iz 1791. garantira se kao čovjekovo pravo: "La liberte a tout homme d'exercer le culte religieux auquel il est attache[M]."

Nespojivost religije s pravima čovjeka tako je malo sadržana u pojmu čovjekovih prava, da se pravo: biti religiozan, na bilo koji način biti religiozan, vršiti kult svoje posebne religije, mora izričito ubrajati među čovjekova prava. Privilegij vjerovanja je opće čovjekovo pravo.

Droits de l'homme, prava čovjeka, razlikuju se kao takva od *droits du citoyen*, od građanskih prava. Tko je taj *homme* koji je različit od *citoyena*? Nitko drugi već član građanskog društva. Zašto se član